

JÜRI KOOLI
ÕPPERAKAVA LISA 4:
ÕPIOSKUSTE
KUJUNEMINE

Õpioskused

Õpioskuste arengu tabeli alusmaterjaliks on Eve Kikas materjalid <http://www.curriculum.ut.ee>.

Õpioskuste liigid	Õpioskuste areng			
	Tavamõtlemine – I kooliastme algus	Üleminek teadusmõtlemisele – I kooliastme lõpp	Teadus-mõtlemine – II kooliaste	Üleminek süsteem-mõtlemisele – III kooliaste
Õppimiseks häälestamine				
Tingimuste loomine õppimiseks	Õpilane suudab tuttavas olukorras oma tegevust lühiajaliselt kavandada.	Õpilane suudab korduvas olukorras oma töökeskkonda struktureerida, uude olukorras vajab abi. Õpilane vajab abi aja planeerimisel, õppimise eesmärkide püstitamisel, strateegiate valikul, materjalide otsimisel.	Õpilane suudab sobilikku õppekeskkonda luua, püstitada konkreetseid eesmärgi, hinnata eesmärkide saavutatust, osaliselt otsida teemakohast lisamaterjali, suudab kavandada aega.	Õpilane vajab abi strateegiate valikul ja nende efektiivsuse hindamisel.
Motivatsiooni loomine ja hoidmine	Sisemotivatsioon on uusi asju õppida on kõrge, kuid õpilane tüdineb kiiresti. Õpilane ei teadvusta õppimist kui eraldi protsessi.	Sisemotivatsioon uut õppida on kõrge, kuid õpilane tüdineb kiiresti, kui ülesanne on raske ja igav. Oluline on õppija huvi äratamine igal konkreetsel juhul, vajalik ka väline motiveerimine. Õpilane ei teadvusta õppimist kui eraldi protsessi.	Seesmine õpimotivatsioon on langedes, sest õpilane ei oska koolis õpitavat seostada tavaeluga. Õpilane vajab välist motiveerimist.	Õpilane vajab abi teadusliku ja tavaeluga seostamisel. Oluline on seostada õpitavat tavaelukogemustega.
Sobiva emotsionaalse seisundi (mitte	Õpilane ei kontrolli oma emotsioone	Kuna õpilane veel ei kontrolli oma	Õpilane suudab teatud määral	Õpetajal endiselt oluline roll emotsionaalse

liiga ärev, mitte üliarahulik) loomine ja säilitamine	väljendavat käitumist.	emotsionaalset seisundit, on õpetaja rolli väga tähtis: rahuliku õhkkonna loomine, ärevate õpilaste rahustamine, julgustamine, grupis töötamise jälgimine jne. Oluline on suunata õpilast jälgima oma välist käitumist.	oma emotsionaals et seisundit jälgida ja mingil määral muuta. Õpilasel on raske oma ja teiste emotsionaals et seisundit hinnata.	õhkkonna loomisel.
---	------------------------	---	--	--------------------

Õpitava vastuvõtmine ja kodeerimine

Õpitavaga seotud olemasolevate teadmiste ja seoste aktiveerimine	Õpilane seostab õpitava oma tavakogemusega.	Õpilane seostab õpitava oma tavakogemusega, ei teadvusta, mis antud kontekstis oluline. Vajab abi kontekstis oluliste teadmiste aktiveerimisel.	Õpilane mõtestab õpitavat kitsalt toetudes oma tavakogemusele, ei teadvusta õpitavat laiemas kontekstis.	Õpilane vajab abi õpitava kontekstis oluliste teadmiste aktiveerimisel. Õpilane ei suuda teadvustada õpitava laiemat konteksti ja erinevaid seoseid.
Olulise ja ebaolulise eristamine, tähelepanu fokuseerimine	Õpilane peab oluliseks tajutavaid ja tema kogemusega seotud omadusi, näitajaid.	Õpilasele on vaja rõhutada olulist ning rääkida ka sellest, mis antud kontekstis väheoluline.	Õpilane suudab eristada olulist ja ebaolulist ühes teadmiste süsteemis, kuid raskusi on võrdlemise ja seostamisega.	Õpilane vajab endiselt abi olulise ja ebaolulise info eristamisel, vastasel korral on oht väärmõistete tekkeks.

Õpitava salvestamine

Mehaaniline kordamine	Õpilane ei teadvusta, kuidas meelde jätab: kordab õpitavat mänguliselt, mitte teadlikult.	Õpilane vajab abi ka lihtsaima strateegia rakendamisel. Mehaaniliselt võib korrata ka kirjalikult.	Õpilane kasutab mehaanilist kordamist, ei teadvusta selle strateegia piiratust.	Oluline juhtida õpilaste tähelepanu selle strateegia võimalustele: millal efektiivne, miks piiratud.
Kordamine (kontsentreerudes ja pöörates tähelepanu olulisele,	Õpilane pöörab tähelepanu tajutavatele ja kogemuslikult olulistele	Oluline on õpetada, millele pöörata tähelepanu ja miks. Õpetada välise käitumise	Õpilane suudab eristada olulist ja ebaolulist ühes teadmiste	Õpilastele võiks õpetada, kuidas materjali nii korrata, et see oleks efektiivne: oluliste kohtade

seostades eelnevate teadmiste ja kogemustega)	omadustele. Õpilane ei teadvusta mäluvõtteid.	võtteid, kuidas materjali efektiivsemalt korrata: olulistele kohtadele jooned alla, märkmete tegemine. Aidata õpilasel seostada õpitavat tavaelust tuntuga ja uues materjalis eneses: jutustamine oma sõnadega, küsimuste esitamine ja nende vastamine, näidete toomine.	süsteemis. Raskusi on võrdlemise ja seostamisega. Seetõttu on õpilasel raskusi olulise eristamisel uudses materjalis. Õpilane ei suuda erinevaid strateegiaid võrrelda, hinnata nende efektiivsust, valida parimaid.	märkimine, märkmete tegemine, ümbersõnastamine, kokkuvõtete tegemine, analoogiate loomine, küsimuste esitamine, küsimustele vastamine, kirjeldamine, võrdlemine, näidete toomine, skeemide, jooniste, tabelite loomine, värvide kasutamine.
Süsteematiseerimine, organiseerimine	Õpilane süstematiseerib teadmisi (nii olemasolevaid kui ka uusi) tajutava, kogemusliku alusel.	Õpilane süstematiseerib teadmisi tavasüsteemis. Näidata teistsuguse süstematiseerimise võimalusi, näiteks kataloogi loomine.	Õpilane suudab süstematiseerida teadmisi nii tava- kui ka teaduslikul alusel. Õpilane on raskustes kahe süsteemi võrdlemisel ja nende vaheliste seoste loomisel.	Vajalik on aidata õpilasi teadmiste osadeks jaotamisel, osadevaheliste seoste loomisel. Toetavana sobivad diagrammid, mudelid.
Õpitu säilitamine				
Praktiseerimine (korduv kasutamine)	Õpilane kasutab õpitut korduvalt – kuni see teda huvitab.	Anda õpilasele aega õpitavat praktiseerida, vajadusel motiveerida – õpilane ei teadvusta praktiseerimise vajadust.		
Varemõpitu kordamine ja uutesse seostesse asetamine	Õpilane kordab nii uut kui ka olemasolevat mängulistes situatsioonides ja nii kaua, kui see teda huvitab.	Uue materjali õppimisel, korratakse ka olemasolevat, luuakse seosed.	Õpilane suudab olemasolevat korrata uutes seostes, kuid ei teadvusta seda protsessi.	Õpilaste tähelepanu tuleb juhtida kordamise vajalikkusele.
Õpitu kättesaamine ja kasutamine				

Varasemalt õpitu meenutamine ja kasutamine õpitu kontekstis	Õpilane meenutab ja kasutab õpitud teadmisi tuttavas kontekstis tuttavate ülesannete lahendamisel. Teadmisi on lihtsam meenutada ja adekvaatselt kasutada keskkonnas ja ülesannetes, kus neid õpiti. Õpetaja peab konteksti teadvustama.			Õpilaste tähelepanu tuleb juhtida sellisele teadmiste kasutamise piiratusele. Õpetada erinevaid meenutamise strateegiaid.
Õpitu kasutamine uudsete ülesannete lahendamisel, uudses valdkonnas	Õpilane toetub tavakogemusele. Vähegi teistsuguse ülesande korral ei näe seoseid eelnevaga. Eelkõige valib uue ülesande lahendamisviisi mälust, toetudes välisele sarnasusele.	Õpilane vajab abi õpitu kasutamisel uues kontekstis.	Õpilane suudab osaliselt õpitut üle kanda sama valdkonna ülesannete lahendamisele. Õpilane on raskustes seoste loomisega teise valdkonda.	Õpilast tuleb suunata hindama lahenduskäikude efektiivsust.